

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITON TYÖOHJELMA 2025

Ydintehtävät

Päijät-Hämeen liiton perussopimuksen mukaan liitto on maakunnan kehittämisen ja yhteistyön keskus, joka vastaa jäsenkuntia ja niiden väestöä palvelevasta maakunnallisesta suunnittelu- ja kehittämistyöstä sekä edunvalvonnasta.

Perussopimuksen mukaisia liiton tehtäviä ovat:

- huolehtia maankäyttö- ja rakennuslaissa kuntayhtymälle säädetyistä tehtävistä
- huolehtia alueiden kehittämisestä annetussa laissa ja asetuksessa sekä rakennerahasto -ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista annetussa laissa ja asetuksessa maakunnan liitolle määrätyistä tehtävistä.
- hoitaa muutkin sille lainsäädännössä määrätyt tehtävät. Lakisäateisten tehtävien lisäksi liitto huolehtii muusta kehittämistoiminnasta maakunnassa sen henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvän elinympäristön turvaamiseksi, vahvistaa maakunnallista yhteenkuuluvuutta sekä sisäistä ja ulkoista yhteistyötä.

Muusta yhteistyöstä ja -alueista liitot voivat sopia aluekehityslain mukaisesti.

Hallinto- ja tukipalvelut	Aluesuunnittelu	Aluekehitys	Edunvalvonta ja kuntayhteistyö
Liiton luottamushenkilö-, yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä vastaaminen.	Maakuntakaavan laatiminen ja ajan tasalla pito. Maakuntakaavan toteuttamisen edistäminen kuntakaavoitukseen osallistumalla (neuvottelut ja lausunnot).	Maakunnan pitkän tähtäimen kehittämiss poliittisten linjausten ja tavoitteiden valmistelu (maakuntastrategia).	Edunvalvonnan suunnittelu ja toteuttaminen yhteistyössä maakunnan kuntien, oppilaitosten, elinkeinoelämän ja Etelä-Suomen maakuntien kanssa.
	Liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen ja ajan tasalla pito. Jatkuva liikennejärjestelmätyö sidosryhmätyöskentelyn ja edunvalvonnan keinoin.	Valtuustokauden strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden valmistelu (maakuntaohjelma). Hankevalinnat alueella toimivat ohjauksen välineenä.	Maakunnan kuntien välisen yhteistyön vahvistaminen mm. säännölliset kuntajohtajakokoukset ja Päijät-Hämeen puheenjohtajafoorumin toiminta
	Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimustyö yhdessä kuntien ja valtion kanssa. • MAL-sopimuksen toimenpiteiden kokoaminen ja seuranta • MAL-neuvotteluihin osallistuminen	Yleinen maakunnan kehittäminen. Maakunnan älykkään erikoistumisen teematyö. TKI-kehityksen vauhdittaminen. Euroopan rakennerahasto-ohjelman alueellinen toimeenpano. Kansallisten rahoitusten toimeenpano	Kansainvälinen yhteistyö ja edunvalvonta EU-tasolla.
	Maakuntien välinen yhteistyö	Maakuntien välinen yhteistyö. Kansainväliset hankkeet ja verkostot maakunnan kehittämisen apuna.	Päijät-Hämeen liiton ulkoinen ja sisäinen viestintä.

Strategiset linjaukset

Maakuntastrategia on maakunnan toimijoiden yhdessä laatima aluekehittämisen asiakirja, joka ohjaa maakunnan viranomaisten toimintaa. Maakuntastrategiassa tunnistetaan toimintaympäristön muutostekijät ja maakunnan ominaispiirteet. Näin saadaan alueen suuret kysymykset, joihin sen on vastattava menestyäkseen tulevaisuudessa. Päijät-Hämeen suuria kysymyksiä ovat maakunnan vetovoiman kehittyminen, alueen uudistumiskyky sekä asenne muutokseen.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 3.12.2024 uuden vision: **Päijät-Häme 2050 – kestävä elämän, luovan yhteisöllisyyden ja monipuolisten mahdollisuuksien maakunta**. Vision tavoitteita tarkennetaan kevätkaudella 2025, siten, että maakuntavaltuusto käsittelee uusitun strategian kesäkokouksessa.

Voimassa olevan maakuntastrategian tavoitteet vetovoima ja uudistumiskyky

1. Vetovoimainen maakunta vetää asukkaita, yrityksiä ja vierailijoita, jotka lisäävät maakunnan elinvoimaa, vaurautta ja hyvinvointia.
2. Uudistumiskyky tarkoittaa valmiutta ennakoida muutoksia ja reagoida niihin alueen asukkaita hyödyttävällä tavalla.

Päijät-Hämeen maakuntastrategia ja maakuntaohjelma on yhdistetty yhdeksi dokumentiksi, jossa ovat mukana maakunnan älykkään erikoistumisen kärjet eli Euroopan unionin edellyttämän RIS3-prosessin mukainen alueellisten vahvuuksien ja kilpailuetujen tarkastelu. Älykäs erikoistuminen nojautuu erityisesti olemassa oleviin tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvuuksiin ja niiden hyödyntämiseen yritysten kehittämisessä ja työllisyyden parantamisessa.

Maakuntaohjelmassa on viisi toimenpidekokonaisuutta, joiden avulla täsmennetään kahta pääteemaa.

- Vetovoimainen uusien tulijoiden maakunta
- Pitovoimainen maakunta
- Uudistumiskykyä vahvistava koulutus ja TKI-toiminta
- Uudistumiskykyä yhteistyöllä yrityksille, kunnille ja asukkaille
- Uudistumiskykyinen hiilineutraali Päijät-Häme 2030

Päijät-Hämeen maakunnan älykkään erikoistumisen kärjet ovat:

- Sportti
- Ruoka ja juoma
- Valmistus

Näitä kolmea kärkeä yhdistää kestävyysperiaate, jossa yhdistyvät maakunnan perinteiset osaamisalueet ympäristöteknologia ja energia- ja resurssikysymykset sisältävä kiertotalous sekä muotoilu.

Voimassa olevaa maakuntastrategiaa (maakuntaohjelmaa) on tarkennettu monilla maakunnan erityisohjelmilla kuten vihreän siirtymän ohjelma, Päijät-Hämeen kulttuurin suunta 2030, Liikkuva Päijät-Häme 2030 ja Työllisyyden edistämishjelma. Yhteistyössä on laadittu lakisäateinen maakuntastrategian vertaisarviointi Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Kanta- ja Päijät-Hämeen maakuntien kesken.

Työohjelman 2025 keskeisenä tavoitteena on edistää liiton toiminnan ja maakunnan elinvoimatyön vaikuttavuutta.

Hallinto ja tukipalvelut

Hallinnon ja tukipalveluiden vastuualue vastaa liiton yleishallinnosta, luottamushenkilöhallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnosta, toimistopalveluista ja muusta sisäisestä palvelutuotannosta. Hallinnon vastuualueen tavoitteena on oikea-aikaiset, kustannustehokkaat ja täsmälliset prosessit sekä liiton henkilöstön että luottamushenkilöhallinnon käyttöön.

Hallinnon toimintojen kehittämistä jatketaan edelleen vuoden 2025 aikana. Keskeisiä toimenpiteitä ovat mm. tiedonhallintamallin päivittäminen, sähköisen arkistoinnin jalkauttaminen, tietoturva- ja suojan parantaminen sekä sisäisen palvelutuotannon edelleen kehittäminen. Syksyllä 2024 koko henkilöstön käyttöön otetun Copilot-tekoälyn hyödyntämistä jatketaan osana työkulkujen ja prosessien kehittämistä. Hallintoasiakirjoja ja sääntöjä päivitetään tarpeen mukaan. Liitto pyrkii tarjoamaan harjoittelupaikkoja korkeakouluopiskelijoille ja edistämään tällä kautta liiton tehtävien tunnettavuutta.

Päijät-Hämeen liitto järjestää vuosittain Vellamon maakuntajuhlan, jonka yhteydessä jaetaan Päijät-Häme-mitali.

Luottamushenkilöhallinto

Kunta- ja aluevaalit pidetään yhtä aikaa keväällä 2025. Päijät-Hämeen liitto järjestää luottamushenkilöille koulutusta keskeisten asia-alueiden osalta.

Päijät-Hämeen liiton ylintä päätösvaltaa käyttää maakuntavaltuusto, joka päättää liiton toiminnan tavoitteista ja taloudesta sekä keskeisimmistä liiton toimintaa ohjaavista ohjelmista ja suunnitelmista. Maakuntavaltuusto kokoontuu kolme kertaa vuonna 2025.

Maakuntahallitus vastaa liiton käytännön toiminnasta ja hallinnosta sekä johtaa valtuuston alue- kehitystyölle, alueidenkäytön suunnittelulle ja edunvalvonnalle asettamien tavoitteiden toteutumista. Maakuntahallitus kokoontuu 10 kertaa vuonna 2025.

Tarkastuslautakunta suorittaa liiton toiminnan ja talouden tarkastuksen. Tarkastuslautakunnan ydintehtävinä on seurata kuntayhtymän toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja tilintarkastusprosessin etenemistä. Tarkastuslautakunta kokoontuu 5–7 kertaa vuonna 2025.

Päijät-Hämeen liitto organisoii aluekehityslain mukaisen maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) toiminnan ohjelmakaudella 2021–2027. Yhteistyöryhmä kokoontuu 2–3 kertaa. Yhteistyöryhmän tehtävänä on yhteensovittaa aluekehitystoimintoja ja suunnata aluekehitysvaroja maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman avulla. Yhteistyöryhmän kustannukset katetaan pääsääntöisesti Euroopan aluekehitysrahaston tuesta.

Maakuntahallitus on nimennyt keskuudestaan käynnissä olevalle valtuustokaudelle maakuntakaavaprosessissa ja muissa alueiden käyttöön liittyvissä tehtävissä tarpeelliseksi katsotun maankäytön ohjausryhmän (MOR). Toimintavuonna 2025 maankäytön ohjausryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Toiminnalliset tavoitteet 2025–2027	Toimenpiteet 2025	Mittarit
Tiedonhallintamallin päivittäminen	Päivitetään tiedonhallintamallia vastaamaan nykytilaa.	Tehty.
Asianhallinnan kehittäminen, sähköisen arkistoinnin jalkauttaminen.	Jatkuva asianhallinnan kehittäminen, sähköisen arkistoinnin jalkauttaminen ja käytön tehostaminen.	Tehty.

Sääntöjen ja ohjeiden päivittäminen.	Päivitetään sääntöjä ja ohjeita tarpeen mukaan.	Tehty.
Tietoturva- ja tietosuojan parantaminen.	Jatkuvaa havainnointia, toimenpiteitä ja koulutusta tietoturva- ja suojan parantamiseksi.	Tehty.
Henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutuksen järjestäminen.	Henkilökunnalle ja luottamushenkilöille järjestetään tarpeen mukaan koulutusta.	Tehty.

Aluesuunnittelu

Aluesuunnittelun vastuualueella muodostetaan näkemys maakunnan pitkän tähtäimen tavoitteelliseksi alueidenkäytöksi. Se linjaa maakuntakaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen periaatteet. Suunnitelmat puolestaan luovat edellytykset merkittävien ympäristö- ja liikennevaikutuksia aiheuttavien alueiden, väylien ja kohteiden sekä palveluverkoston kestäväälle kehittämiselle. Suunnitelmien ja hankkeiden etenemistä ja rahoitusratkaisujen löytymistä edistetään sidosryhmäyhteistyöllä. Työn tueksi aluesuunnittelussa seurataan tilastojen ja paikkatietojen avulla maakunnan ja sen osien alueellista kehitystä.

Maakuntakaavoitus

Vuonna 2025 liitto laatii Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 luonnosvaiheen asiakirjoja. Järjestää sidosryhmätapaamisia, asettaa kaavaluonnoksen nähtäville, pyytää luonnoksesta lausunnot ja laatii vastineet saatuaan palautteeseen. Uuden maakuntavaltuuston kanssa käynnistetään kaavan ehdotusvaihe vuoden 2025 loppupuolella.

Liikennejärjestelmätyö

Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistuu vuoden 2025 helmikuussa, jonka jälkeen se viedään maakuntavaltuustoon hyväksymiskäsittelyyn. Suunnitelman saatua hyväksynnän liitto toteuttaa sen pohjalta jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä yhdessä kuntien, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä muiden liikenneviranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Maakuntavaltuuston hyväksymän liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamiseksi liitto johtaa maakunnan jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä, ja yhteistyötä tehdään kuntien, ELY-keskusten ja muiden liikenneviranomaisten kanssa.

Vuonna 2025 valmistellaan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa toteuttavia hankkeita Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimusta varten.

Alueidenkäytön ja liikennejärjestelmän toteutuksen edistäminen

Liitto edistää kuntien alueidenkäyttöä antamalla lausuntoja kaavoista ja erilaisista suunnitelmista sekä osallistamalla viranomaisneuvotteluihin ja muuhun sidosryhmäyhteistyöhön.

Lahden kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus 2024–2035 on hyväksytty Päijät-Hämeen maakuntavaltuustossa (3.12.2024), seudun kunnissa ja valtion taholla. Liitto osallistuu MAL-sopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan yhdessä kuntien ja valtion kanssa.

Maakunnan jatkuva liikennejärjestelmätyö yhteensovittaa kaupunkiseudulla tehtävää työtä kansalliseen ja kansainväliseen edunvalvontaan.

Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus

Päijät-Hämeen liitto osallistuu muiden maakuntien liittojen kanssa yhdessä tehtävään edunvalvontaan niissä asioissa, jotka vaikuttavat merkittävästi vastuullamme olevaan maankäytön suunnittelutyöhön. Vuonna 2025 tällainen asia on alueidenkäyttölain uudistus. Pyrimme vaikuttamaan siihen, ettei maakuntakaavan ohjausvaikutusta heikennetä tarpeettomasti siten, että vain suunnittelun sujuvuus kärsii. Annamme maakuntien liittojen yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja sekä käymme keskustelua ympäristöministeriön, alueidemme luottamushenkilöiden ja kansanedustajien kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet2025–2027	Toimenpiteet 2025	Mittarit
Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060	Laaditaan maakuntakaavan luonnos, järjestetään kaavaluonnoksen kuuleminen sekä annetaan saatuun palautteeseen vastineet	<ul style="list-style-type: none">• kaava on asetettu nähtäville• kaavasta on pyydetty lausunnot• OAS:ssa luvatut sidosryhmätapaamiset on järjestetty• kaavaluonnoksesta saatuun palautteeseen on laadittu vastineet
Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma	Viimeistellään Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma (LJS) helmikuun loppuun mennessä ja viedään se hyväksymiskäsittelyyn.	LJS on viety hyväksymiskäsittelyyn
Jatkuva liikennejärjestelmätyö	Toteutetaan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen toimenpiteitä. Tehdään liikennejärjestelmäsuunnitelman seurantaa.	On toteutettu
Lahden kaupunkiseudun MAL-sopimustyö	Toteutetaan MAL-sopimuksen toimenpiteitä	On toteutettu
Kuntien alueidenkäytön muu edistäminen	Annetaan lausunnot kuntien kaavoista ja muiden viranomaisen suunnitelmista.	Lausunnot on käsitelty määräajassa

Aluekehitys

Maakunnan yleinen kehittäminen

Aluekehityksen päätehtäviä ovat maakuntastrategian ja –ohjelman valmistelu, älykkään erikoistumisen strategian valmistelu ja siihen liittyvien toimien tukeminen, rakennerahastovarojen ja kansallisten rahoitusvälineiden varojen jakaminen ja näiden hankkeiden ohjaaminen ja seuranta, maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön toiminta, sekä oma hanketoiminta, josta merkittävä osa on kansainvälistä. Aluekehityksen vastuualue on aktiivisesti mukana monissa alueen koordinaatiotehtävissä.

Aluekehityksen rahoittaminen ja rakennerahastotoiminta

Päijät-Hämeen liitolla on näkyvä rooli aluekehittämisen rahoituksen välittäjänä. Liitto myöntää maakuntaan Työ- ja elinkeinoministeriön Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemisen (AKKE) -rahoitusta ja valmistelee Euroopanunionin rakennerahastovarojen hankepäätökset. Liitto seuraa osarahoittamia hankkeita ohjelmakaudella ja keskustelee uudesta ohjelmakaudesta kehittämisen välineenä.

Rakenerahastojen ohjelmakauden 2021–2027 kansallinen digitaalinen hallintajärjestelmä EURA2021 on valmistunut hitaasti käyttökuntoiseksi hallintajärjestelmäksi. Kansallinen ohjelma toimintalinjoieneen ja poliittisesti ohjattuine resursseineen määrittää pitkälti Päijät-Hämeen liiton aluekehittämisen mahdollisuudet. Aluekehittämisen resurssit ovat huomattavasti pienemmät kuin itäisen ja pohjoisen Suomen alueilla, vaikka alueen työttömyys on suurta ja bkt asukasta on Suomen matalin. Aluekehityksen vastuualue seuraa aktiivisesti muiden rahoitusinstrumenttien tilannetta sekä kansallisesti että kansainvälisesti, jotta alueelle saataisiin kansallisesti tai kansainvälisesti lisää kehittämisen rahoitusta ja verkostoja. Päijät-Hämeen liiton tehtävänä on järjestää koordinointi- ja verkostotoimintaa älykkään erikoistumisen (ÄES) kärkien kehittämiseksi.

Maakunnan verkostojen strategiseen johtamiseen ja sen keskusteluun, hankerahoituksen valmisteluun ja muuhun maakunnalliseen koordinaatioon liittyy maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön toiminta.

Aluekehittämiskeskustelut

Voimassa olevan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain (13.8.2021/756) 27 § säättää säännöllisistä valtioneuvoston ja alueita edustavien tahojen keskusteluista alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimeenpanosta. Aluekehittämiskeskustelut ovat keskeinen osa aluekehittämisen jatkuvaa vuosittaista prosessia.

Ennakoiva avoin vuorovaikutus valtioneuvoston ja alueiden välillä on välttämätöntä tilanteessa, jossa EU:n seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen valmisteluun kohdistuu suuria muutospaineita. EU:n alue- ja rakennepolitiikasta, sen rahoitusvälineistä ja kansallisesta hallintojärjestelmästä on välttämätöntä käydä proaktiivisesti keskustelua ministeriöiden ja alueiden kesken.

Toiminnalliset tavoitteet 2025–2027	Toimenpiteet 2025	Mittarit
Rakenerahastotoiminta ja muu aluekehityksen rahoituksen valmistelu ja tuki.	Uusi täysi hakukierros helmikuussa 2025. AKKE-rahoituksen loppuerät on sidottu. Muiden rahoituslähteiden viestintään ja ohjaukseen osallistuminen.	On toteutettu ja hankepäätökset tehty. On sidottu (pl. palautuvat). On toteutettu.

<p>Maakunnallisen kehittämistoiminnan koordinointi: MYR, MYRS, ÄES-kärjet, muut temaattiset ryhmät ja hankkeiden ohjaus</p>	<p>Laaditaan maakuntastrategia 2050 kesän valtuustokokoukseen.</p> <p>Laaditaan maakuntaohjelma 2026–2029 joulukuun valtuustokokoukseen ja päivitetään ÄES-kärjet liittyen.</p> <p>Vahvistetaan kärkien kehittämistä.</p> <p>Toteutetaan MYR ja MYRS säädösten mukaan.</p> <p>Temaattiset ryhmien verkostotyötä suunnitelmien mukaan (mm. kiertotalous, ilmasto, sport, ruoka&juoma, valmistus, työllisyyden edistäminen)</p> <p>TKI-toiminnan edistäminen ja konkreettisten tavoitteiden asettaminen.</p>	<p>On laadittu.</p> <p>On laadittu sekä maakuntaohjelma että ÄES-kärjet.</p> <p>On jatkettu kärkien koordinaatiota.</p> <p>On pidetty 2–4 MYR kokousta. On pidetty 4–8 MYR sihteeristön kokousta.</p> <p>On jatkettu erillisohjelmia tukevaa teemaryhmätyötä.</p> <p>On jatkettu keskustelua tavoitteista ja toimenpiteistä TKI-ryhmässä.</p>
<p>Olemassa olevien oman tuotannon hankkeiden toiminta ja sopivien uusien hankkeiden hakeminen.</p>	<p>Olemassa olevien ja käynnistyvien hankkeiden hyvä hallinto.</p> <p>Strategiaan ja TKI-kasvuun sopivien uusien kansallisten ja kv-hankkeiden hakeminen.</p>	<p>On saatu hyvää palautetta ja rahoitukset ohjelmista liitolle.</p> <p>On käynnistetty uusi EU:n erillisrahoittama hanke ja valmisteltu vähintään kahta uutta alueelle.</p>

Edunvalvonta ja kuntayhteistyö

Edunvalvonta

Päijät-Hämeen liitto toteuttaa edunvalvontaa yhteistyössä maakunnan kaupunkien, kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen, elinkeino-yhtiöiden ja elinkeinoelämän järjestöjen kanssa. Maakuntaliitto edistää jäsenkuntien ja maakunnan toimijoiden tavoitteita yhdessä vaalipiirin kansanedustajien ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on edistää Päijät-Hämeen tavoitteiden toteutumista päätöksenteossa niin kansallisesti kuin EU-tasollakin.

Kansallisessa edunvalvonnassa vaikutetaan päätöksentekoon, valtion talousarvioon ja lainsäädäntöön. Kansainvälistä edunvalvontaa tehdään yhdessä Etelä-Suomen maakuntien, Helsinki EU Officen ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteena on vaikuttaa erityisesti Euroopan unionin valmisteluun sekä kehittämis- ja investointirahoituksen kasvattamiseen maakunnan toimijoiden yhteistyöllä.

Edunvalvonnan painopisteet:

1. Päijät-Hämeen aseman vahvistaminen elintarviketeollisuuden kansallisena veturina
2. Vihreän siirtymän ja sähköisen liikenteen edistäminen
3. Osaamistason nostaminen ja TKI-panostusten kasvattaminen
4. Saavutettavuuden parantaminen

Maakuntaliitolla on jatkuvasti päivitettävä edunvalvontasuunnitelma, johon on kirjattu tarkemmin edunvalvonnan konkreettiset tavoitteet kuten Lontoradan edistäminen, Vt12 ja Vt24 kehittäminen, nykyisten raideyhteyksien parantaminen sekä Savon oikoradan edistäminen Itäradan vaihtoehtona.

Edunvalvontahankkeet etenevät toimintavuonna, kun MAL-rahoituksella aloitetaan Vt12 Mankala–Tillola-välin peruseräparannus ja laaditaan Savon oikoradan ajantasaisuusselvitys. Päijänteen merkitystä korostetaan osana maakunnan edunvalvontaa ja viestintää. Päijänteen mahdollisuuksista laaditaan selvitys, jonka pohjalta

suunnitellaan konkreettisia edunvalvontatoimenpiteitä. Vesistömatkailussa ja vesiliikenteessä on suuri potentiaali Päijänteen alueella. Edunvalvonnalla edistetään myös järvimatkailulle elintärkeää toimivaa ja säännöllistä yhdysliikennettä.

Kuntayhteistyö

Päijät-Hämeen liitto edistää ja kehittää aktiivisesti alueen kuntien välistä yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on valmistautua ja vastata toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja sitä kautta tukea koko maakunnan elinvoimaa ja kilpailukykyä. Kuntayhteistyön perustan muodostavat säännölliset kuntajohtajakokoukset ja Päijät-Hämeen puheenjohtajafoorumien toiminta, joita Päijät-Hämeen liitto valmistelee ja koordinoi. Kuntia ja niiden välistä yhteistyötä tuetaan myös mm. antamalla asiantuntija-apua erilaisten lausuntojen ja kannanottojen laatimiseen, tuottamalla selvityksiä sekä järjestämällä kuntayhteistyötä edistäviä tilaisuuksia ja vastaamalla matkajärjestelyistä. Osana kuntayhteistyötä maakuntaliitto toteuttaa erilaisia maakunnallisia tavoitteita tukevia hankkeita.

Vastuu sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyi vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueelle. Osana kuntayhteistyötä tuemme kuntia hyvinvointialueen kanssa tehtävässä yhdyspinta- ja muussa yhteistyössä. Pelastustoimen järjestämisvastuiden siirtäminen ei vaikuttanut kuntien varautumisen ja valmiussuunnittelun vastuisiin. Kuntien varautumiseen ja valmiussuunnittelun edistämiseksi perustettiin syksyllä 2023 Kuntaturva työryhmä, jonka työtä koordinoidaan ja tuetaan osana kuntayhteistyötä.

Työvoimapaalveluissa valmistaudutaan vuoden 2025 alusta voimaan astuvaan uudistukseen, jossa vastuu työvoimapaalveluista siirtyy valtiolta kunnille. Uudistukseen liittyvien työllisyysalueiden valmistelu käynnistyi Päijät-Hämeessä alkuvuodesta 2023 ja jatkuu vuonna 2024. Vuoden 2025 alusta astuu voimaan kotoutumislain uudistus, jonka myötä myös vastuu kotoutumisesta siirtyy valtiolta kunnille. Liitto seuraa tiiviisti molempien uudistusten toimeenpanoa ja osallistuu aktiivisesti uudistuksiin liittyvään verkostoyhteistyöhön mm. tukemalla kuntia jatkossa lakisääteisten kuntakohtaisten kotoutumishjelmien valmistelussa. Päijät-Hämeen yhteinen vuosille 2021–2025 laadittu maahanmuutto-ohjelma ei uudistuksen jälkeen enää päde kuntien kotoutumishjelminä. Päijät-Hämeen liitto jatkaa kuitenkin myös kotoutumiseen liittyvän laajemman sidosryhmäyhteistyön koordinoijana.

Kuntayhteistyö edistää myös kuntien ja hyvinvointialueen sekä muiden toimijoiden välistä yhteistyötä alueen asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä toimivien yhteistyörakenteiden luomiseksi.

Päijät-Häme – Suomen liikkuvien maakunta

Päijät-Häme – Suomen liikkuvien maakunta -hanke toteuttaa Liikkuva Päijät-Häme -ohjelmaa. Hankkeessa vahvistetaan kokonaisvaltaista, hallinnonrajat ylittävää yhteistyötä sekä olemassa olevien resurssien maksimaalista käyttöä. Hanke tukee vaikuttavien toimintamallien vahvistamista ja käyttöönottoa kunnissa, hyvien käytäntöjen jakamista sekä kuntayhteistyön tiivistämistä. Myös alueen korkeakoulu ja oppilaitokset sekä elinkeinoelämän toimijat ovat mukana hankkeen toteuttamisessa.

Hankkeessa vahvistetaan kuntien liikkumisen edistämistyötä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä liikkumisen edistämisen maakunnallisen, eri toimijoita huomioivan, ekosysteemin muodostumista. Hankkeessa vahvistetaan kuntien suunnitelmallista liikkumisen edistämistyötä tukemalla kuntia täsmentämään liikunnan edistämisen tavoitteita tai laatimaan liikkumishjelma. Kuntien liikkumisen edistämisen TKI-työtä tuetaan järjestämällä tiedotus-, verkostoitumis- ja ideointitilaisuuksia hankeyhteistyöhön ja rahoitushakuihin liittyen.

Hankkeessa järjestetään yhteistyössä kuntien sekä muiden liikunnan edistämistyötekevien tahojen kanssa kampanjointia ja tapahtumia. Terveys- ja liikuntaviestinnästä järjestetään koulutusta yhteistyössä hyvinvointialueen ja Liikkuva Aikuinen -kokonaisuuden kanssa.

Hankkeessa tuetaan Liikkuva Päijät-Häme ohjelman alaprojektien (olosuhteet, harrastaminen, liikuntaneuvonta, TKI) toteutumista. Myös Liikkuva Päijät-Häme -ohjelman etenemisen arvioiti ja raportointi maakuntahallitukselle sekä kuntajohtajille on osa hanketta.

Liikkuva Päijät-Häme 2030 -ohjelma edistää osaltaan hallitusohjelmaan kirjattua Suomi liikkeelle ohjelmaa. Lisäksi urheilu ja liikunta (Sport) on tunnustettu Päijät-Hämeen vahvuudeksi ja älykkään erikoistumisen kärjeksi. Päijät-Häme - Suomen liikkuvien maakunta -hanke rahoitetaan kuntien erillisrahoituksella.

Kansainvälinen toiminta

Kansainvälisyys liittyy Päijät-Hämeen liiton kaikkiin toimintoihin. Kansainväliseen toimintaan osallistuvat liiton asiantuntijat ja hallinto. Kansainvälistä toimintaa vahvistetaan liiton tulevassa toiminnassa ja Päijät-Hämeen liitossa on jo tällä hetkellä useita omia kansainvälisen rahoituksen hankkeita. Uusia yhteistyökumppaneita ja hankepartnereita etsitään jatkossa paitsi kansallisesti myös maan rajojen ulkopuolelta.

Käytännössä kansainvälisyys kanavoituu pitkäjänteiseen, erityisesti EU –politiikkavaikuttamiseen aktiivisessa yhteistyössä Helsinki EU Officen ja maakunnan muiden toimijoiden kanssa (mm. Korkeakoulutoimijat ja elinkeinoyhtiöt, kaupungit ja kunnat). Lisäksi tavoitteena on rakentaa ja vahvistaa kansainvälisiä verkostoja maakunnalle tärkeillä osaamisalueilla, kuten elintarviketeollisuus, kiertotalous-, sähköinen liikenne, ympäristö- sekä liikunta ja urheilu.

Yhteistyötä CPMR-järjestössä (Conference of Peripheral Maritime Regions) tiivistetään muun muassa osallistumalla aktiivisesti Energy Working Groupin toimintaan. Energy Working Groupin puheenjohtajuus siirtyy Päijät-Hämeelle kesäkuussa 2025. Lisäksi liitto on mukana BSSSC:n eli Baltic Sea States Subregional Cooperation toiminnassa ja maakuntahallitus on nimennyt maakuntajohtajan BSSSC:n hallitukseen.

Kansainvälinen toiminta tukee edunvalvonnan, maakuntastrategian ja älykkään erikoistumisen tavoitteita:

1. Kansainvälisillä toiminnoilla on keskeinen asema maakunnalle määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi ja elinvoiman sekä vetovoiman lisäämiseksi.
2. Liitto vaikuttaa kansainvälisiin toimiin Päijät-Hämeen tunnettuuteen, edistää projektipartnereiden löytämistä verkostoista sekä kansainvälisen rahoituksen saamista maakunnan toimijoiden hankkeille yhteistyössä Helsinki EU Officen kanssa.
3. Liitto vaikuttaa Euroopan Unionin politiikkavalmisteluun, erityisesti EU:n alue- ja, koheesio-, ympäristö- sekä liikennepolitiikan (TEN-T) lohkoilla.
4. Liitto osallistuu sellaisiin kansainvälisiin rahoitushakuihin, jotka tukevat maakuntastrategian tavoitteita.

Päijät-Hämeen liitto ja Zaporizžjan alue solmivat marraskuussa 2024 vuoden 2025 loppuun voimassa olevan yhteisymmärryspöytäkirjan. Pöytäkirjan mukaisesti alueet edistävät aktiivisesti yhteistyötä teollisuuden, talouden, tieteen, kulttuurin, matkailun, urheilun, koulutuksen ja ympäristönsuojelun aloilla. Käytännössä alueet kehittävät yhdessä hankkeita, vaihtavat tietoa ja valmistelevat mahdollisia jatkoneuvotteluja.

Viestintä

Päijät-Hämeen liiton viestintä on johtamisen ja edunvalvonnan väline ja se tukee maakuntastrategian tavoitteiden saavuttamista ja maineen kehittymistä. Viestimme valmisteilla olevista asioista, päätöksistä ja vaikuttamismahdollisuuksista ja jokainen työntekijä tuottaa sisältöjä omalta osaltaan. Viestinnän avulla myös sitoutamme sidosryhmiämme maakunnan kehittämiseen.

Järjestämme sekä liiton omia että yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa ajankohtaisiin asioihin liittyviä tapahtumia, verkostoitumis- ja vaikuttamistilaisuuksia. Päijät-Hämeen liitto koordinoi alueen kuntien viestijöiden säännölliset kokoukset.

Viestintäkanaviamme ovat oma verkkosivusto, sähköposti sekä sosiaalinen- ja paikallismedia. Syyskuussa 2024 aloitettiin julkaista kerran kuukaudessa maakuntastrategian ja maakuntakaavan uudistusprosessien yhteistä uutiskirjettä, jota julkaistaan edelleen myös vuonna 2025.

Päijät-Hämeen liitolla on erottuva ja moderni ilme, joka näkyy kaikessa liiton tuottamassa viestinnässä, aineistoissa ja verkkosivulla. Liitolla on käytössään logo sekä virallisissa yhteyksissä käytettävä päivitetty vaakunatunnus. Logot, fontit, tunnukset ja värit on määritelty Brändikirjassa.

Liiton viestintäsuunnitelma päivitetään syksyllä 2025.

Vuonna 2025 henkilökunnalle järjestetään vaikuttamisviestintä- ja tekoälykoulutusta.

Toiminnalliset tavoitteet 2025–2027	Toimenpiteet 2025	Mittarit
Aktiivinen ja ennakoiva edunvalvonta	<p>Edunvalvontasuunnitelmaan kirjattujen konkreettisten tavoitteiden edistäminen.</p> <p>Säännölliset edunvalvontatapaamiset eri kohderyhmien kanssa.</p> <p>Edunvalvontasuunnitelman jatkuva päivittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa.</p> <p>Yhteinen edunvalvonta Etelä-Suomen maakuntien kanssa: Puheenjohtajuus Päijät-Hämeellä, yhteisen toimintasuunnitelman laatiminen.</p>	<p>Tehty.</p> <p>Tehty.</p> <p>Tehty.</p> <p>Tehty.</p>
Maakunnan elinvoimaa vahvistava kuntayhteistyö	<p>Kuntayhteistyöllä vahvistetaan kuntien välistä yhteistyötä sekä tuetaan elinvoimaa ja kilpailukykyä edistäviä toimenpiteitä.</p> <p>Kuntajohtajakokoukset. PJ-foorumit. PHKuntaturva -työryhmän kokoukset</p> <p>TE-uudistuksen liittyen Päijät-Hämeen työllisyyden edistämishjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta sekä ohjausryhmän kokousten koordinointi</p> <p>Hyvinvointialueen, P-H kuntien ja maakuntaliiton välisen yhteistyöpöytäkirjan päivittäminen.</p> <p>Kuntavaalit: -ylikunnallisia luottamuspaikkoja koskevien neuvottelujen fasilitointi. -luottamushenkilöiden yhteisten koulutusten järjestäminen</p>	<p>Elinvoimaan ja edunvalvontaan liittyvien teemojen säännöllinen käsittely kuntajohtajakokouksissa ja PJ-foorumeissa.</p> <p>Toteutettu säännöllisesti. Toteutettu säännöllisesti.</p> <p>Toteutettu suunnitelman mukaa</p> <p>Toteutettu.</p> <p>Tehty.</p> <p>Hoidettu.</p> <p>Järjestetty.</p>
Päijät-Häme - Suomen liikkuvien maakunta	<p>Rakenteiden ja edellytysten luominen Liikkuva Päijät-Häme 2030 -ohjelman toteutukselle.</p> <p>Hyvien käytänteiden ja vaikuttavien toimintamallien etsiminen ja jakaminen fyysisen</p>	<p>Arviointi ohjausryhmässä ja kuntajohtajakokouksissa</p>

	aktiivisuuden ja liikkumisen edistämiseksi.	
Suunnitelmallinen ja vaikuttava toiminta kv-verkostoissa	<p>KV-linjausten mukainen vaikuttamistyö Helsinki EU Officen ja muiden kumppanien kanssa.</p> <p>Helsinki EU Officen palveluiden aikaisempaa vaikuttavampi hyödyntäminen ja EU-rahoitusmahdollisuuksista viestiminen alueen toimijoille.</p> <p>Aktiivinen osallistuminen CPMR:n ja BSSSC:n toimintaan.</p> <p>CPMR:n Energiatyöryhmän puheenjohtajuuden hyödyntäminen edunvalvonnassa</p>	<p>Keskeiset päätöksentekijät ja kumppanit ovat tietoisia maakunnan EU-edunvalvontatavoitteista.</p> <p>Tehty.</p> <p>Säännöllinen osallistuminen.</p> <p>Tehty.</p>
Vaikuttava viestintä ja maakuntaliiton toiminnan näkyväksi tekeminen.	<p>Viestintäsuunnitelman päivitys.</p> <p>Henkilökunnan viestintätaitojen vahvistaminen.</p> <p>Viestinnän suunnitelmallisuuden lisääminen.</p> <p>Päijät-Häme 2050+ uutiskirje</p>	<p>Uusi viestintäsuunnitelma hyväksytty ja otettu käyttöön vuoden 2025 aikana.</p> <p>1 vaikuttamisviestintä koulutus 3 tekoälykoulutusta</p> <p>Henkilökunta käyttää aktiivisesti viestinnän vuosikelloa ja –kalenteria.</p> <p>Uutiskirje julkaistaan kerran kuukaudessa.</p>
Päijät-Hämeen vaikuttajakoulu	<p>Vaikuttajakoulun tapaamiset toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti keväällä 2024.</p> <p>Vaikuttajakoulun 2024–2025 suunnittelu ja markkinointi.</p> <p>Vaikuttajakoulun 2024–2025 toiminnan käynnistäminen syksyllä 2024.</p>	<p>Kaikki nämä tehty, jonka lisäksi lisätty maakuntien välistä yhteistyötä Varsinais-Suomen Vaikuttajakoulun kanssa sekä osallistuttu täydentäviin tilaisuuksiin, kuten ilmastokokoukseen.</p> <p>Vaikuttajakoulun 2024–2025 suunnittelu ja markkinointi toteutettu.</p> <p>Vaikuttajakoulu 2024–2025 käynnistetty ja hankerahoitusta haettu yhteishankkeeseen Vaikuttajakoulut Take Over EU Varsinais-Suomen Vaikuttajakoulun kanssa.</p>